

ČESKOSLOVENSKO V LETECH 1945-1948

Setkání historiků v Českých Budějovicích odkrývá nová fakta naší minulosti

Tisková zpráva ze dne 28. 5. 2024, Ústav pro studium totalitních režimů

28. 5. 2024 v 11 hodin

Státní okresní archiv České Budějovice, Rudolfovská 40

Ve dnech 29. – 30. 5. 2024 se v prostorách Hlavního sálu SOK uskuteční v pořadí 11. ročník Setkání historiků v Českých Budějovicích, letos však v nebývalém počtu a s významnou zahraniční účastí. Cílem tohoto setkání je představit širší veřejnosti i zájemcům nové výsledky bádání v oblasti česko-slovenských či česko-německých vztahů, kultury, hospodářství. Letošní konference však přináší také další novinku: poprvé bude komplexněji rozebíráno téma „Konec 2. světové války“. Mezinárodní konferenci připravil Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR) ve spolupráci se Státním okresním archivem České Budějovice.

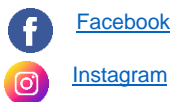
V letech 1945–1948, tedy za III. republiky, došlo v Československu k zásadním ekonomickým, společenským, politickým a etnickým změnám, které usnadnily cestu ke komunistickému převratu a nastolení totalitního, prosovětského režimu. Jedním z charakteristických rysů velké části československé společnosti v poválečném období byl příklon k levicové politické orientaci kombinovaný s respektem a často až naivním obdivem k SSSR a jeho vůdci Stalinovi. Sovětský svaz, který nesl největší tíhu válečného konfliktu s Německem a současně se prezentoval jako jediný světový stát, ve kterém panuje sociální spravedlnost a kde neexistuje vykořisťování člověka člověkem. Nejbližší sovětské spojenci – komunisté – se snažili využít vysokého kreditu SSSR a jeho politiky mezi československým obyvatelstvem k postupnému ovládnutí Československa.

„Odrazem sympatií, jakým se především v české společnosti těšila levice, zejména pak komunisté, byly první poválečné a na více než čtyřicet let i poslední relativně demokratické volby v roce 1946. Skončily obrovským úspěchem KSČ, která zvítězila s obrovským náskokem: získala 40,17 % a 93 mandátů. Na Slovensku zvítězila Demokratická strana, jež získala 62 % hlasů a 43 mandátů,“ uvedl Libor Svoboda, historik Ústavu pro studium totalitních režimů a hlavní garant konference.

„Třetí republika nebyla historiky až dosud věnována taková pozornost, jak by si toto relativně krátké, ale pro pochopení dalšího vývoje, zásadní období (navíc v evropském kontextu unikátní) zasloužilo. Zájem se až dosud soustředil především na otázky spojené s vyhnáním německého obyvatelstva, osídlováním pohraničí, v neposlední řadě však také s retribucí. Jedním z cílů dvoudenní konference je pokusit se, alespoň trochu napravit tento stav a podívat se na problematiku III. republiky komplexněji a z více úhlů,“ dodal Kamil Nedvědický, 1. náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů.

Během dvou dní bude na vědecké konferenci předneseno 50 příspěvků, které se týkají různých aspektů života tehdejšího Československa. Část je zaměřena na **problematiku vývoje politického** (Jiří Pernes, Michal Pehr, Jan Cholínský, Tomáš Dvořák, Jiří Kocián, Jan Brož) a **právního** (Ivo Cerman, Kamil Nedvědický), **česko-slovenských vztahů** (Miroslav Londák), **osvobození** (Helena Adamcová, Jitka Vandrovcová), **diplomacie** (Ivan Petranský, Dagmar Blümllová), **literatury** (Martina Halamová), **filmu** (Jan Rousek, Petr Kopal), **hospodářství** (Petr Chalupecký, Drahomír Jančík), **bezpečnostního aparátu, armády a vězeňství** (Jan Kalous, Milan Bárta, Libor Svoboda, Ondřej Hladík, Lubomír Hlavienka, Pavel Mücke), **znárodnování** (Eva Richterová, Martina Dvořáková), **retribuce** (Josef Halla), **sociální a zdravotní péče** (Jiří Cukr), **reflexí divokého odsunu, sebevraždám** (David Kovařík, Kateřina Portmann) atd. Jeden z příspěvků je zaměřen na **edukační kontext k tématu třetí republiky** (Jan Samohýl).

SLEDUJTE NÁS DÁLE NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ (ÚSTR) je organizační složkou státu, do jehož činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. (Činnost a poslání ÚSTR jsou ukotveny Zákonem o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek 181/2007 Sb. ze dne 8. 6. 2007). Definuje se jako paměťová instituce zkoumající dobu nacistické okupace 1939–45 a dobu komunistické nadvlády 1948–1989. Poskytuje veřejnosti výsledky své činnosti, zejména zveřejňuje informace o době nesvobody, o období komunistické totalitní moci, o činech a osudech jednotlivců, vydává a šíří publikace, pořádá výstavy, semináře, odborné konference a diskuse. Spolupracuje s vědeckými, kulturními, vzdělávacími a dalšími institucemi za účelem výměny informací a zkušeností v odborných otázkách, stejně tak se zahraničními institucemi a osobami, které mají obdobné zaměření. Podřízenou organizací ÚSTR je **Archiv bezpečnostních složek (ABS)**, který spravuje veškeré písemnosti všech bezpečnostních složek z doby nacismu i komunismu, tedy nejenom Státní bezpečnosti, ale i Veřejné bezpečnosti, civilní a vojenské rozvědky. Ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů je Ladislav Kudrna.

Kontakt pro novináře:

Petra Jungwirthová, tisková mluvčí, +420 770 172 146, press@ustrcr.cz